

nagrmadenih blokov navpično navzgor. Iskal sem trden oprimek, da ne bi porušil ravnovesja težkim blokom in ga s težavo našel. Moral sem stopiti na nastavljeno kamenje, ni druge izbire. Počasi je bilo tudi to za nama.

Odprla se je lahka plezarija, kar je bilo zelo prav, saj bi sicer morala bivakirati. Ura je bila že sedem zvečer, do vrha pa je bilo še daleč. Po grušču sva jo ubrala v kaminsko grapo, ki je imela trdne oprimke v lahki plezi. Iz tega kamina sva dospela na gruščnato in s travo poraslo pobočje. Za tem sem našel gamsjo stezico, ki je tekla skoraj vodoravno desno, po tej sva zašla preveč v desno, morala sva kratek del sestopati in zavila desno od izrazitih, okoli 30 metrov visokih stolpičev, po slabo razčlenjenih strmih ploščah na sedelce pod stolpiči.

Od tu je sledil spust navzdol za pol raztežaja v snežno grapo. Prek grape sva se vzpenjala po lažjem svetu in dosegla izstopne kamine v smeri Razingera-Novaka.

Lovila naju je tema, ko sva hitela skozi te neskončne kamine in zajede, vsaj zdelo se mi je, da jih ni konca. Na vrhu naju je pozdravila luna, ki se je motala med oblaki. Ocenil sem strmino za sestop in ugotovil, da bova lahko prišla do steze. Imel sem s seboj tudi svetilko, torej ne bo treba bivakirati.

Ni bilo več treba hiteti, zato sva z lenobno slovesnostjo pospravljala opravo v oprtnike. Kakšen užitek, če te čas nič več ne preganja! Previdno sva sestopala do steze in občudovala pokrajino v lunini svetlobi.

Greben Lepega špičja se je svetleje odražal iznad močno temne trentarske doline. Temni gozdovi in čadasto ozračje niso dopuščali mescu, da bi prodrli v globine. Zato so bili kontrasti težki, moreči, grozljivi.

V topli planinski domačnosti pri Kristini sva si šele privoščila v pozni nočni uri večerjo in pijačo. Na Tičarici so že zaprli, pri Kristini ni nikdar zaprto, še posebno ne za alpiniste.

Tako je minil lep dan in tako se je rodila nova smer v Prisojniku.

NA MATTERHORN

ANDREJ PREGELJ

Kot strojnik v oddelku VF našega inštituta sem bil naprošen, da bi začasno odpotoval v švicarsko mesto Grenchen. Z veseljem sem sprejel vablivo ponudbo. V Švici sem delal dobrih deset mesecev. Ker ob sobotah v Švici uradno ne delajo (pač pa se krepko dela po devet ali več ur na dan, pogosto tudi za vikend, če je sila) sem imel teoretično vsak teden dva prosta dneva za izlete po tej alpski državi.

Ko se zdaj spominjam svojih pustolovščin, mi je kar žal, da nisem bil še večkrat v gorah. Nanje me namreč vežejo mnoga doživetja in občutki, ki jih do tedaj še nisem spoznal: Sam sem šel preko nevarnega ledenika, smrt v gorah, tovariška pomoč, pa tudi posmeh in »nasveti« izkušenih planincev pomanjkljivo opremljenemu Jugoslovanu, ki si noro želi priti na vrh, poslabšanje vremena, zašel sem, počitek v tišini in samotni nad prepadi s premišljevanjem o svetu in sebi, nebeški razgledi ob vzhajajočem soncu in še kaj.

Izmed vrhov, na katerih sem bil, mi je nepozabne spomine zapustil Matterhorn. Že po svoji obliki se mi zdi, da z našim Triglavom in Jalovcem spada med tiste gore sveta, ki imajo posebno značilno lepoto, svojevrsten obraz. Njegova silhueta se ti vtisne v oko kot melodija lepe pesmi v uho. »Samo enkrat jo slišiš,« pravi Janko Mlakar, »in že ti ostane v spominu; in kadarkoli se oglasi, ti vselej znova ogreje srce«. Prvič sem ga videl na skupinskem izletu v Zermattu v začetku lanskega oktobra in kar takoj sem si srčno zaželel priti nanj.

Imel sem srečo. Sredi oktobra sem izvedel, da je v našem kantonu ponedeljek 1. novembra dela prost dan. Torej zame trije prosti dnevi skupaj ali z drugimi besedami – Matterhorn!

Konec meseca oktobra sem precej »cincal«. Spraševal sem znance o poteh na to znamenito goro, o vremenu, o snegu, o potrebni opremi... Odgovori niso bili navdušujoči.

V soboto zjutraj sem stopil v Grenchenu na vlak z najnujnejšo planinsko opremo: Z izposojenim švicarskim vojaškim nahrbtnikom, nabasanim s hrano in obleko, z rabljenimi derezami, ki sem jih kupil v Švici in prvič preizkusil pri vzponu na Bietschhorn, 3934 m, z baterijo in piščalko, ki sem ju vedno jemal s seboj za primer, da bi moral klicati na pomoč in pa z mojo »Vero« – fotoaparatom. Vreme je bilo lepo. Za mano mine Bern, Thun in Lötschberg. Izstopil sem v Copensteinu. Od tu sem nadaljeval pot proti Zermattu z avtostopom, ker sem upal, da bo hitreje, kot pa delati ovinek po železnici in še prestopiti na zermattskega »kamničana«. Toda avtomobilisti ustavljajo poredko. Po treh ali štirih prestopih, po zanimivih pogovorih z vozniki sem se končno – šele okrog dveh – le znašel v Zermattu, v tem shajališču elegantnega sveta. V mislih sem le še površno slišal prigovarjanje znancev, ki so mi svetovali vzeti vodnika in mi zaželeli srečno pot, kajti moj pogled se je že zazrl vanj, o katerem sem sanjaril že ves mesec. Dobro, da še ni bil zasnežen, tega sem se najbolj bal; nisem imel namreč ne rokavic ne cepina. In bil sem sam.

Matterhorn! Nobena gora ga ne zakriva, noben vrh v bližini ga ne dosega. Sam stoji, silovit kot velikan in izziva nebogljenega človeka v svojem vznožju.

Zdaj pa urno pot pod noge; še podnevi bi rad do koč na Hörnliju 3260 m. Lahko bi sicer večji del vzpona opravil z žičnico, toda odločil sem se za hojo. Če mi uspe priti na vrh, želim to opraviti brez pomoči tehnike. In pa: steza gre nekoliko zahodneje in morda ujamem tam še malo sonca. Napotil sem se skozi vasico Zmutt, kjer so me presenetile mnoge že zapuščene, zelo preproste, lesene, s kamni krite koč, revne, skoraj bi rekel prerevne za Švico, za okolico »svetskega« Zermatta. Pot je zavila navzdol čez grapo in spet navzgor proti vasici Staffel. Že pred njo, ko se je gozd pričel redčiti – višinomter je pokazal okrog 2000 m – sem spet uzrl vrh svoje gore. Kmalu sem bil na golem, s travo poraščenem pobočju in ker sem z zemljevida in s prospektov ugotovil, kje je koč, sem jo ubral kar počez. S soncem nisem imel sreče; obsevalo je drugo stran Matterhorna, jaz pa sem se vzpenjal po strani, ki je ob tem letnem času vedno v senci. Imel sem lep razgled na južne bregove Mischaelske skupine obsijane z večnim soncem, na oba Gabelhorna in na Zermatt, ki je že popolnoma tonil v senci Matterhorna. Nikogar nisem srečal; verjetno so bili ljudje za grebenom, na poti, ki drži od žičnice. Ko sem tako razmišljal, predvsem o naslednjem dnevu, sem okrog poldnevih dosegel greben in zagledal koč. Kar oddahnil sem si, kajti mračilo se je že. Neverjetno! Popolnoma zapuščena je. Resnično! Zaklenjena, okna skrbno zaprta in celo zabita, ključa ni najti. Torej je Hörnli Hütte še v zimskem spanju. Lepo, toda kje naj prespim jaz? Na zvezdnatem nebu je svetila luna in če bi šel spat v koč pri žičnici, bi do tja verjetno ne izgubil poti. Toda to bi pomenilo dve uri poti navzdol in za jutri precejšnjo izgubo. Čeprav mi je bila misel, da bi moral vdreti v hišo, neprijetna, sem sklenil storiti prav to. Poizkušal sem pri oknih. Nič. Vrnil sem se k vratom. Trdna vrata so to; otipal sem ključavnico in z baterijo iskal najšibkejšo mesto. Odkril sem dva zapaha: enega pri tleh in enega čisto zgoraj. Hura! V koči sem. Zebe me še, zato si hitro uredim v zgornji sobi ležišče na pogradih.

Ponoči me prebudi ropot. Tatovi, me spreleti. Enakomernost hrupa pa pomirja. Čez čas ugledam svečo, ki se pomika po stopnicah navzgor. Dva sta. Močno se prestrašita, ko ju iznenada pozdravim iz teme, vendar po tem pogovor hitro steče. Francoščina je naš jezik. Študenta iz Züricha sta, Markus in Peter. Oba dobro poznata Slovenijo in eden je že bil v Triglavski steni. Tudi onadva nameravata na vrh. Považita me v navezo, kar sprejemem z velikim zadovoljstvom, saj se mi bodo moje sanje morda tako lažje uresničile.

Okrog štirih zjutraj naslednjega dne se skoraj istočasno zbudimo. Poti pravzaprav ni več, pač pa vedno bolj strm greben, ki ga moja dva znanca dobro poznata, tako da ne izgubljam časa z iskanjem prehoda med velikimi skalami.

Tema počasi izginja. Ugasnemo svetilke: onadva čelne, jaz pa ročno, kar mi močno olajšuje plezanje. Nismo še navezani. Hitro se dvigamo. Švicarja se čudita moji kondiciji, ki nekako ni v skladu z mojo »alpinistično« pojava: dolge nedeljske hlače, v Ljubljani kupljene, vetrni jopič, nobene posebne gorniške opreme. Posodita mi rezervni par plezalskih rokavic.

Jutro se poraja, nebo se svetli. Čutiti je že sonce za Monte Roso, vrh Matterhorna temno-oranžno žari. Kot velik zob iz rdečega zlata je. Skalovje pod njim je mračno, spokojno še spe doline. In spet plezanje, malo počitka, plezanje in ob devetih dosežemo koč Solway, leseno kočico na višini 4003 m. Tu se navežemo; fanta imata dolgo vrv in me vzameta v sredo. Še 470 m vzpona je do vrha. Že se pojavljata led in zmrznjen sneg med skalami. Tudi nekam utrujen postajam. Verjetno je temu vzrok redkejši zrak, saj je pritisk pri tej višini le še ca. 450 torrov. Prečkamo majhno, toda zelo strmo snežno ploščad nad tisočmetrskim prepadom. Dobro, da imata znanca cepine. Vsekamo nekaj stopinj in že smo spet v skalah.

Vrh! 4477 m. Sreča in zadovoljstvo! Ura je polenajstih. Sredi Alp smo, sredi največjega evropskega gorstva. Okrog in okrog vrhovi. Iščemo jim imena. Nato zadremljemo.

Poldne je, mi bi pa še kar spali; toda treba bo iti. Markus in Peter morata še danes priti domov, kajti jutri 1. novembra je v protestantskem Zürichu delovni dan. Mimo obeh koč moramo priti do zgornje postaje žičnice najkasneje do petih popoldne, ko odpelje zadnja gondola.

Do snežišča gre kar lepo, tu pa se prično težave; ne najdemo dopoldanskih stopinj. Poizkusimo na dveh straneh, končno se odločimo za prečkanje tam, kjer se nam je zdelo najugodnejše. Pri enem daljših prestopov z ene noge na drugo mi malo spodrsne; prste zapičim v trdi sneg, zadrži me tudi vrv soplezalca nad mano.

V skalah smo spet. Sedaj je zame konec nevarnosti, si mislim; tudi sam lahko pridem v dolino; tegale snega pa sem se bal. Kmalu smo pri koči Solway. Odvežemo se, zvijemo vrvi in se pripravimo za hitrejše sestopanje. Tovariša sta prava specialista za tek navzdol. Skačeta s skale na skalo in sekata ovinke ponekod že malo zaznavne stezice. Komaj ju dohajam. Nisem utrujen, a zdi se, da kljub vsem svojim izletom v hribe nimam prave vaje za kaj takega. Sonce se je že močno nagnilo proti zahodu; pobočje, po katerem se spuščamo, je že zakrila senca.

Še pred četrto uro pridrvimo preznojeni do Hörnlija. Pospravimo za seboj v koči, v posebni škatli pustimo zahtevane franke za prenočišče, se vpišemo v knjigo in jo ucvremo proti žičnici. Pot je razmeroma lepa, tako da lahko tečemo. Točno ob petih pridrvimo do gondole, ki z uslužbencem in morda desetimi turisti še čaka na nas.

Sonce je že zašlo, ko izstopimo na spodnji postaji. Vkrčamo se na počasni zermattski vlak, ki nas odpelje v dolino reke Rhône. In še zadnjič se nam pokaže mogočna podoba Matterhorna.

